

Naprzód Dolnośląski

Dziennik WK Polskiej Partii Socjalistycznej Dolnego Śląska

Nr 76 (102)

Wrocław, niedziela 12, poniedziałek 13 maja 1946 r.

Rok II

Plan finansowania inwestycji

39 miliardów zł. wyda rząd na inwestycje w 1946 r.

Nakładem Centralnego Urzędu Planowania wyszedł z druku „Plan Finansowania Inwestycji” na okres od 1. IV. do 31. XII. 1946 r. Jest to pierwszy po wojnie opublikowany program działalności inwestycyjnej Państwa.

Na inwestycje plan przewidziano 38.164,2 mln. zł. Wśród poszczególnych pozycji zwraca uwagę pozycja 100 mln. zł. na dotację specjalną, celem rozwoju nauki polskiej, niezależnie od sumy 8,2 mln. zł. dla Min. Oświaty. W grupie Min. Oświaty nie spotykamy w rubryce: wyposażenie szkół — żadnej pozycji, na cel ten wyznaczono 25 mln. z działu Min. Administracji Publicznej, niezależnie od 9 mln. z działu Min. Ziem. Odzyskanych. Sumy te należy uzupełnić inwestycjami w ramach własnych, których

ma dokonać Min. Adm. Publicznej na sumę 44,3 mln. zł.

Kredyty na inwestycje Min. Przemysłu wynoszą 10.055 mln. zł. Największy nacisk został położony na przemysł: węglowy — 1.860 mln. zł., hutniczy — 1.400 mln. zł., energetyczny — 1.800 mln. zł. i metalowy 1.200 mln. zł. Drugi centralny dział, grupa Min. Komunikacji rozporządza kredytem 12.642 mln. zł. Dział ten nie obejmuje inwestycji przeznaczonych na rozbudowę naszej Żeglugi morskiej, która jest objęta sumą 2.238,300 mln. zł.

Min. Apropozycji i Handlu na inwestycje dla swego działu otrzymało 198 mln. zł. Dział ten omówimy w najbliższych dniach.

Przeznaczono na inwestycje kredyty nie są wystarczające, jak na nasze potrzeby. Stanowią one jednak dużą pomoc dla poszcze-

gólnych działów rozbudowy kraju. Należy przy tym zwrócić uwagę na to, że znaczna część sum przeznaczona jest na rozbudowę naszych kapitałów produkcyjnych, a więc tych, które w miarę inwestowania będą dawały większy dochód.

Fakt, że gospodarka nasza daje się już ująć w określonych pojęciach cyfrowych, że weszliśmy już w okres realnej planowości, opartej na ściśle określonych podstawach budżetowych, jest bardzo znamieny dla naszych zdolności regeneracyjnych i dynamiki.

Nie wolno zapominać, że odbudowę kraju rozpoczliśmy właściwie niecały rok temu, rozpoczęliśmy dosłownie nieomal z gruzów, bez żadnych środków.

Dzisiaj już jesteśmy w okresie realnego planowania.

Nauka referendum francuskiego

Wyniki referendum francuskiego zaskoczyły opinię polityczną świata. Przyzwyczajaliśmy się już do myśli, że we Francji decyduje całkowicie lewica. Ta lewica, która odegrała decydującą rolę w ruchu oporu, która zapoczątkowała okres głębokich reform społecznych, która zmusiła ambitego de Gaulle'a do ustąpienia. Ukoronowaniem działalności partii lewicowych w przejściowym okresie powojennym był uchwalony przez Zgromadzenie Konstytucyjne projekt niezwykle demokratycznej i postępowej konstytucji francuskiej. Konstytucja ustallaby na szereg lat nowy ustrój we Francji. Konstytucja przekształciłaby burżuazjano-leninistyczną republikę w demokratyczne państwo ludowe. Marianna Francuska we frygijskiej czapce mogłaby wreszcie oddychać pełną pierśią w atmosferze tak swobodnej jak ta Francji tradycji Wielkiej Rewolucji Francuskiej. Marsylianka stałaby się znowu hymnem mas, a nie pieśnią odświętną otulonych bankierów i przemysłowców.

Reakcja francuska zmobilizowała wszystkie siły, żeby nie dopuścić do tego. Degaullicy z MRP prowadzili niezmiernie aktywne działania, a szermując frazesem szkolny wyznawionej odwoływali się chętnie do uczuć religijnych katolików francuskich, straszili widmem „bezbodnego materializmu”. Prawica zastrzyla dyscyplinę partyjną, a Herriot pousuwał z partii tych wszystkich posłów, którzy głosowali za projektem konstytucji. Ciekawe pomruki dochodziły z wojska, gdzie niektórzy oficerowie głośno mówili o de Gaulle'u, kubek w kubek to, co Burhardt-Bukacy w Polsce przed majem o Pilsudskim. Afera w wojsku zaszła tak daleko, że dosłownie w przeddzień referendum rząd widział się zmuszonym aresztować „płk. Passy”, szefa wywiadu francuskiego i prawej reki de Gaulle'a oraz 50-ciu jego współpracowników.

W dzień referendum grupy reakcyjnych zbierały się przed lokalami wyborczymi, gdzie według częściowo ogłoszonych danych wyraz „non” miał przewagę i głośno manifestowały swe zadowolenie. Kolumna Vendome była przybrana w kwiaty i wstęgi z odpowiednimi napisami. To w rocznicę śmierci Napoleona (5 maja) reakcyjni manifestowali swe uznanie dla twórcy 18 brumaire'a.

Trzeba powiedzieć otwarcie, że lewica francuska nie domniała sił reakcji. Po uchwaleniu projektu konstytucji nie rozwinięto należyte propagandy związanej z referendumentem. Partia Socjalistyczna i Komunistyczna zbyt wiele uwagi poświęcały zagadnieniom, zresztą niesłychanie ważnym, pracy państwowej, a za mało codziennej żmudnej akcji organizacyjnej i agitacyjnej. Należy podkreślić jeszcze fakt, że zbyt wiele czasu poświęcano na jawne dyskusje na temat stosunkowo błahych sporów między partią socjalistyczną a komunistyczną.

Francja stoi zatem w obliczu wyborów do nowego Zgromadzenia Konstytucyjnego. Wyборы odbędą się w pierwszych dniach czerwca. Ten krótki okres musi być przez partię lewicową wykorzystany dla jak najszerzej propagandy idei i podstawowych założeń IV republiki. I rzecz najważniejsza: musi nastąpić całkowita jedność działania między obu partiami robotniczymi. Jest to nieodzowny warunek zwycięstwa.

ANDERS I BÓR KOMOROWSKI CHCA ORGANIZOWAĆ AMERYKAŃSKĄ LEGIĘ CIUDZIEMSKĄ

MOSKWA (SAP). Jak podaje korespondent agencji „Tass” z Waszyngtonu, w Stanach Zjednoczonych rozważana jest obecnie możliwość utworzenia Legii Cudzoziemskiej. Reakcyjni inicjatorzy tego planu zwrócili się z zapytaniem do Wielkiej Brytanii i dominiów o ewentualną pomoc w tej sprawie. Amerykańska Legia Cudzoziemska miałaby składać się głównie z żołnierzy polskich z b. armii Andersa. W tym celu przebywa w Stanach Zjednoczonych Br-Komorowski.

Jeden z senatorów demokratycznych wypowiedział się przeciwko tworzeniu amerykańskiej Legii Cudzoziemskiej, wskazując na niebezpieczną dla pokoju światowego antyradziecką tendencję inicjatorów „zatrudnienia” otumanionej przez sanacyjnych agitatorów części żołnierzy polskich b. frontu zachodniego.

250-tysięczny Niemiec opuścił Dolny Śląsk

We Wrocławiu bawił w dniu 10-mym maja ustawiając szef misji angielskiej dla spraw repatriacji ludności niemieckiej z Polski ppłk. Grwse oraz jego następcą na tym stanowisku ppłk. Boothby. Obydli oni na rade z Głównym Pełnomocnikiem Rządu RP inż. Jaroskiem i naczelnikiem Fundowiczem. Na naradzie obecny był wiceminister Wasilewski. Przede wszystkim omówiono sprawę indywidualnego wyjazdu Niemców do punktów zbiorczych i załadunku ich do transportów repatriacyjnych. W przyszłości będą uwzględniane tylko transporty zbiorcze, o indywidualnej repatriacji lub

o indywidualnym dojeździe do punktów granicznych mowy być nie może.

W godzinach popołudniowych odbyło się w sali hotelu Monopol późnocznie ustępującego ppłk. Grwse. Główny Pełnomocnik Rządu inż. Jaroszek podziękował mu za współpracę. Jak się dowiadujemy, w dniu 10-tym bm. przez punkt zbiorczy w Kalawsku wyjechał do Rzeszy 250-tysięczny Niemiec. Przez Szczecin wyjechało do dnia 7-go maja 100 tys. Niemców. Obecnie akcja repatriacji ma ulec znacznemu przyspieszeniu.

Sytuacja wewnętrzna we Francji

PARYŻ (PAP). — Analiza statystyczna ostatniego głosowania we Francji wskazuje, że w 30 departamentach socjalistycznej i komunistycznej powiększył swój stan posiadania, podczas gdy w 56 departamentach ujawnił się nieznaczny spadek ich zwolenników. W sumie ilość głosów socjalistycznych i komunistycznych wynosi obecnie 47% — podczas gdy w poprzednich wyborach wynosiła ona 49,8%. Prasa paryska komentuje te charakterystyczne wyniki, których w pierwszym dniu po wyborach nie było można jeszcze dostrzec. Nawet skrajnie prawicowy dziennik „Epoque” stwierdza, że blok marksistowski nie został nadzarpanięty. Również organy MRP stara-

ją przeprowadzić wyraźną linię podziału między MRP a reakcją i podkreślają, że obalenie projektu konstytucji nie jest zwycięstwem reakcji. Dziennik „Libération” przewiduje, że nowa konstytucja wnieśli pewne poprawki do projektu konstytucji tak, że nowy projekt będzie opracowany w połowie lipca, a nowe referendum odbędzie się w sierpniu.

OSWIADCZENIE DYREKTORA GENERALNEGO UNRRA

WASZYNGTON (PAP). Dyrektor generalny UNRRA La Guardia oświadczył, że grupa przemysłowców obiecała dostarczyć UNRRA 50 milionów funtów zboża jako wkład przemysłu na rzecz państw zagrożonych głodem.

Formalna abdykacja króla włoskiego

RZYM (SAP). Pogłoski o abdykacji króla włoskiego krąży od czterech dni, ale Karynald dotychczas ich nie zdemontował.

Warykan już ogłosił oficjalne zaprzeczenie pierwszej części tej pogłoski, która brzmiała, że de Gaspari przed samym odwołaniem do Rzymu miał spotkanie z papieżem, z następcą tronu księciem Umberto i księżną Marie-Jos. Panuje przekonanie, że z punktu widzenia mającego się odbyć plebiscytu, pogłoski te są dla sprawy monarchistów w znaczeniu. Ruch monarchistyczny na północy Włoch, wprawdzie słabo rozwinięty, od pewnego czasu domaga się abdykacji króla Wiktora Emanuela.

RZYM (PAP). We czwartek wieczór król włoski Wiktor Emanuel i królowa mieli opuścić Włochy na krążowniku włoskim. Wicepremier Włoch, Pietro Nienni we czwartek zapowiedział, że formalna abdykacja króla zostanie opublikowana w sobotę. W piątek rano ma odbyć się posiedzenie Rady Ministrów. Przed wyjazdem król odżył dłuższą rozmowę z następcą tronu. Przed królem król Wiktor Emanuel nie zrezygnował ze wszystkich godności królewskich i formalna abdykacja jego w chwili obecnej pociągnie za sobą tylko jedną konsekwencję polityczną; zniszczenie onaj wyjątkowa sytuacja, w której następcę tronu pełnił swe obowiązki sternika Rządu bez tytułu królewskiego. Wicepremier Nienni oświadczył korespondentom, że abdykacja jest sprawą wewnętrzną dynastii sabaudzkiej, która nie wywrze wpływu do czasu odbycia referendum w sprawie mon-

archii 2 czerwca. Jak donosi oficjalne radio rzymskie, król Wiktor Emanuel podpisał abdykację 10 maja o godz. 1.20 po północy.

PARYŻ (PAP). Władomocność o abdykacji króla Wiktoria Emanuela powitano we Francji na ogół z zadowoleniem. We Francji król włoski jest uważany za monarchę, który wywołął wojnę bratobójczą pomiędzy dwoma „Siostrzycami Łacińskimi”. W niektórych kołach francuskich wyrażana jest nadzieja, że następcą tronu Umberto potrafi przyczynić się do pogłębienia więzi przyjaźni pomiędzy Francją a Włochami.

LONDYN (PAP). Jak komunikuje radio rzymskie, włoska partia socjalistyczna wy-

dała w nocy z czwartku na piątek oświadczenie w sprawie sytuacji, związanej z abdykacją króla Wiktoria Emanuela.

Włoska partia socjalistyczna uważa abdykację i wyjazd króla za dwójcę, zmierzającą do zdeorganizowania przygotowań do referendum i wyborów do zgromadzenia konstytucyjnego. Jest to głosi oświadczenie ucieczka króla przed zbliżającym się werdyktem narodu. Nie zmienia ona jednak sytuacji, wytworzonej na skutek uzyskania równowagi sił pomiędzy komisją wyzwolenia narodowego a koroną i nie wpływa na zmianę, pytań, które zostaną skierowane do wyborców dnia 2 czerwca.

W najbliższych dniach rozpoczynamy na łamach „Naprzodu Dolnośląskiego” druk rewelacyjnych faktów i dokumentów z niedawnej przeszłości, zawartych w szkicu historycznym Jana Górskiego p. t. „WOJSKO PODZIEMNE” 1939—1945.

Po raz pierwszy czytelnik polski będzie się mógł zapoznać z kulisami polityki wojskowej, w wyniku której nastąpił przedczesny wybuch powstania w Warszawie.

Telegramy

Przemówienie wicepremiera Gomołki-Wiesława

na manifestacji w „Święto Zwycięstwa“ we Wrocławiu

Pałestyna „Obszarem Wojennym“ Arabowie chcą wyrzucić żony i dzieci
KAIR (SAP), Azzam Pasza sekretarz Ligi Państwowej oświadczył w czwartek wieczorem, że Liga wystąpi w najbliższym czasie z propozycją ewakuacji kobiet i dzieci arabskich do sąsiednich krajów arabskich. Pałestyna ma być ogłoszona jako obszar działań wojennych w związku z proklamowaniem przez Ligę Państwową „Jehad“, tj. „świętej wojny“ dla obrony praw narodu arabskiego do ziemi pałestyńskiej.

Obywatela!

W imieniu Rządu pozdrawiam Was wszystkich. Pozdrawiam Was w pierwszym rocznicę zwycięstwa światowych sił demokracji nad światowymi siłami faszyzmu. Pozdrawiam Was w naszej rocznicę powrotu przetrwałych ziem do państwa Ojczyzny, do wolnej i odrodzonej Polski.

Obywatela!

Rok temu, po sześciolatniej drugiej wojnie światowej, Niemcy zmuszeni byli pod naciskiem sprzymierzonych armii kapitulować. Faszyzm musiał się ugiąć przed światową demokracją.

I dzisiaj, w chwili pierwszej rocznicy, choć przede wszystkim złożę hołd i uciec pamięci tych, którzy śmiercią swoją okupiły zwycięstwo, które walczyli i wywalczyli wolność. Wśród nich jest kilka milionów Polaków i obywateli polskich, którzy polegli na polach bitwy, na frontach, w walkach partyzanckich, bądź też zostali rozstrzelani i zginęli w więzieniach, bądź też zostali zamęczeni przez gestapo w różnych obżach śmierci.

Wiele krwi i ofiar złożyło się na ten dzień zwycięstwa, który my dziś razem z innymi narodami obchodzimy.

Wiele krwi i istnieją żołnierzy angielskich, amerykańskich, francuskich i żołnierzy innych krajów zachodnich okupilo ten dzień zwycięstwa.

stwa, lecz największą ofiarą na ołtarzu walki o demokrację były narody słowiańskie.

Krew i kości żołnierzy polskich, rosyjskich, ukraińskich, jugosłowiańskich, krew i kości tych wszystkich żołnierzy rozrzucone są na przestrzeni od Włgi do Łaby, na przestrzeni od Stalingradu do Berlina, od morza Bałtyckiego do morza Śródziemnego.

Drogo zostało okupiony ten dzień zwycięstwa demokracją światową przed światowym faszyzmem.

Ze zwycięstwa tego, z krwi wojska polskiego, z krwi żołnierzy Armii Czerwonej powstała nasza wolność. Dzięki wielkim wysiłkom i walce 6 lat Polska powróciła na swoje przetraste ziemie zachodnie, które były pod jarzmem najeźdźcy niemieckiego przez 6 wieków.

Dziś, Obywatela, święcie, Wielki, Rząd nasz zwycięstwa nad faszyzmem, obchodzimy też pierwszą rocznicę naszej pracy, naszego wielkiego wysiłku tu na odzyskanych przetrastych ziemiach piastowych, na ziemiach zachodnich.

I wy wszyscy tu zebrani jesteście najlepszym wyrazem tego wkładu zapalu, pracy i obowiązku, którego płon zbiera Naród Polski. Rząd nasz obchodzi. Wy wszyscy tu zebrani jesteście współtwórcami tego, co przez rok ten zostało osiągnięte.

Wy wszyscy, którzy pracowaliście w różnych dziedzinach na roli, w fabrykach, w biurach,

w szkołach, którzy wylżyliście cały swój wysiłek i pracę nad zespoleciem tych ziem z Ojczyzną, z Polską. Wy wszyscy zasłużyliście na uznanie i podziękowanie ze strony Rządu.

W ciągu tego roku na tej ziemi przysyłaliśmy ok. 3,5 mil. Polaków. Mamy zamiar w roku bieżącym przysłać tu jeszcze ok. 1,5 do 2-ech milionów Polaków.

Wzywam i Niemców i wysiedlać będziemy w dalszym ciągu. W najbliższych dniach wysiłek przyspieszmy.

Cheśmy, aby jak najszybciej problem niemiecki został ostatecznie rozwiązany. Wierzymy, że dokonamy tego w ciągu najbliższych miesięcy.

Wolnością wiele energii dla uruchomienia zakładów przemysłowych.

Wydolnienie wielkiego wysiłku może być Państwa Fabryka Wagonów tu we Wrocławiu przekształcona rękami polskiego robotnika, z ruin. Fabryka, która dziś już wybitnie zasila transport kolejowy.

W najbliższych dniach przybywa do Walbrzycha kilka tysięcy polskich górników z Francji, którzy chcą pracować tylko na swoich kopalniach i na swojej ziemi. Chcą służyć Ojczyźnie, dla własnego i dla własnego narodu, dla własnego kraju, będą pracować dla Polski.

Na rok bieżący nakreślił plany inwestycyjne, na które Rząd Polski przeznaczył wielce miliardów złotych.

Wolnością wiele wysiłku w akcję siewną i wysiłki te nie słabną i ciągle trwają. A przeszkody i trudności w tej dziedzinie były nie małe. Brak sił pogotowych, brak sprzętu, brak zboża; nie jednak dzięki wysiłkom, pracy i zrozumieniu chłopu polskiego, dzięki pomocy Rządu, dzięki pomocy żołnierza polskiego, żołnierza, który po skończonej wojnie nie ustął w pracy, trudności zostały przełamane i pokonane. Żołnierze zdobyli ziemię karabinem, a teraz zdobywa ją plugiem.

Zrobiłszy wielki postęp w zorganizowaniu władz administracyjnych.

Wiemy, że jeszcze mamy moc pracy przed sobą, ale tej pracy się nie boimy i pracować będziemy, pracować będziemy w każdej dziedzinie. Jednak nie cofamy się przed żadnymi trudnościami i Polska, wolna i demokratyczna mocną stopą stanie nad Odrą i Nysą. Od tego nie odstąpimy! (oklaski).

Należy podkreślić, że we wszystkich dziedzinach przez ten rok naszej pracy został zrobiony duży krok naprzód.

Do tego wysiłku zmobilizowany został cały naród.

I naród nas zrozumie. Nie chcę nas rozumieć tylko ci, którzy podczas gdy my budujemy i walczymy, w pracy nie ustajemy, nie tylko nie dokładają żadnych wysiłków ani pracy, lecz przeciwnie dążą do rozbicia jedności narodu.

Nie wolno nam, Obywatela, zapominać ani na chwilę o tym, że wróg niemiecki, który przetrwał, nie jest zwyciężony. Polska i który zabrał nasze ziemie, ten wróg nie wrzucił się swoich zamiarów w stosunku do Polski.

Niemcy są dziś — mimo zniszczeń wojennych — od nas silniejsi.

Wiemy, że to pokolenie, a może nawet i przyszłe, nie wrzuciło się myśli odwetu i ta wielka prawda musi kierować każdym obywatelem.

My, Obywatela, musimy nadal mocno wyrażać swój obowiązek zagospodarowania tych ziem.

Budujemy jedność narodową wbrew wszelkim trudnościom.

Nie tak dawno temu pewne grupy reakcyjne rzuciły hasło, że najważniejsze są wybory, że to jest ich celem i zadaniem i obowiązkiem.

My, Partii demokratyczne, Rząd Jedności Narodowej oświadczamy, że wybory przeprowadzimy, gdyż oczywiście są one konieczne i potrzebne dla stabilności. Ale nigdy nie mówiliśmy, że to jest naszym głównym zadaniem.

Losy Polski i dobrobyt narodu nie jest od tego zależny, czy wybory przeprowadzi się dziś czy jutro, lecz zależny jest od wyjątej pracy, od pracy całego zjednoczonego narodu (oklaski).

Nam nie pomoże nawet największy przyjaciel, gdy zobaczy, że wkraczamy na złą drogę. A wemy o tym dobrze, że wrogom mamy i że kwestionujemy od nas, jak zachodzi.

Nasze granice na zachodzie są bezpieczne i od nich nie odstąpimy.

Dlatego też znając sytuację, wiedząc, że wróg czuwa, musimy być jednolici od wewnątrz, musimy przed światem wykazać jedność narodu polskiego i pewien jestem, że w dniu referendum ludowego, gdy naród polski zdemontuje swoją wolę, pokaze, że nie ma takich, którzy nie chcą granic na zachodzie.

Sposób z Wiązkim Radzieckim zmniejsza groźbę niebezpieczeństwa niemieckiego, które wi si nad nami.

My obchodząc tę pierwszą rocznicę zwycięstwa w drugiej wojnie światowej musimy sobie powiedzieć, że tylko drogi jedności narodowej wprowadzimy ład i porządek w Ojczyznę. Tylko demokracją, tylko klasą robotniczą służącą sprawadł polityczną i prowadzącą ją jeszcze przed wojną. Klasy robotnicze były w mym zamysłach, który rzucił hasło: Faszyzm to wojna.

Trzeba było krwawego doświadczenia drugiej wojny światowej, aby przekonać się, że hasła te były słuszne.

My wysuwamy hasło: „nigdy więcej wojny“.

Dziś, gdy Polska i Demokracja budują trwały pokój, to nie możemy milczeniem pominiąć tego faktu, że twórcy pokój budujemy tylko na gruzach faszyzmu.

Dlatego też Rząd Polski wysunął przed O.N.Z. żądanie zlikwidowania sprawy gen. Franco (oklaski). Nikt nie może posuwać się szlakiem faszyzmu, gdyż to wzmacnia jedynie Niemcy.

I w Polsce mamy element destrukcyjny i reakcyjny, który prowadzi zgnębą politykę. W ostatnich dniach, w dniu 5-go maja były próby ze strony reakcyjno-oligarchicznych elementów, które chciały zaciąć spójkę.

Fakty takie na pewno nie wyjdą na korzyść budowy kraju.

My żądamy przeciwstawienia się wszelkim próbom dwersyjnym, gdyż one uderzają w podstawę Polski i uderzają w cały naród.

I my dzisiaj możemy powiedzieć, że droga, którą obchodzimy, jest dobra i po tej drodze będzie szedł nasz pokój.

Droga to trudna i nie łatwa.

Ta droga prowadzi do wielkości Polski, do dobrobytu narodu.

Z tej drogi nie zejdziemy, nie zejdzicie Demokracja Polska, nie zejdzicie cały Naród.

Na tej drodze budować będziemy nasz, Demokratyczny, Suwerenny, Niepodległy Polskę.

La Guardia o pomocy UNRRA

WASZYNGTON (PAP). Na posiedzeniu rady UNRRA w Waszyngtonie La Guardia ostrzegł, że o ile administracja nie będzie mogła zapewnić dostaw w miesiącu poprzedzającym żniwa, nie będzie on prawdopodobnie w stanie wypełnić swych obowiązków i zapobiec chaotycznej sytuacji żywnościowej w miesiącach przedwiojowych.

La Guardia powiedział dalej, że jeżeli zapasy zboża we wszystkich krajach, zarówno eksportujących jak i importujących, byłyby rozdzielane w ten sposób, iż żaden kraj nie otrzymałby więcej, niż 300 gramów na osobę dziennie dla ludności miejskiej, wówczas starczyłoby ziarna na znaczne racje żywnościowe we wszystkich państwach europejskich. Tymczasem przetrzone dostawy na maj umożliwią w najlepszym razie przydział w wysokości około 150 gramów na osobę w krajach europejskich.

La Guardia zaznaczył, że transporty dostarczające UNRRA są zupełnie niewystarczające. Nie mógł dostawy żywności, którymi rozporządza UNRRA, są niewystarczające, ale personel administracyjny nie wie na miesiąc naprzód, na jaką ilość może liczyć. To stawia kraje, otrzymujące pomoc od UNRRA, w bezładnej sytuacji, jeśli chodzi o żywność, żywność, żywność, które zmuszone określać wysokość przydziałów z tygodnia na tydzień.

La Guardia zapowiedział raz jeszcze do krajów, które zaoferowały swe pomoc, aby zwiększyły swe dostawy dla UNRRA, i ostrzegł, że świat będzie jeszcze przez dłuższy czas znajdował się w trudnej sytuacji żywnościowej.

La Guardia zaznaczył, że transporty dostarczające UNRRA są zupełnie niewystarczające. Nie mógł dostawy żywności, którymi rozporządza UNRRA, są niewystarczające, ale personel administracyjny nie wie na miesiąc naprzód, na jaką ilość może liczyć. To stawia kraje, otrzymujące pomoc od UNRRA, w bezładnej sytuacji, jeśli chodzi o żywność, żywność, żywność, które zmuszone określać wysokość przydziałów z tygodnia na tydzień.

La Guardia zapowiedział raz jeszcze do krajów, które zaoferowały swe pomoc, aby zwiększyły swe dostawy dla UNRRA, i ostrzegł, że świat będzie jeszcze przez dłuższy czas znajdował się w trudnej sytuacji żywnościowej.

La Guardia zapowiedział raz jeszcze do krajów, które zaoferowały swe pomoc, aby zwiększyły swe dostawy dla UNRRA, i ostrzegł, że świat będzie jeszcze przez dłuższy czas znajdował się w trudnej sytuacji żywnościowej.

Senat amerykański zatwierdził ustawę o pożyczce dla Wielkiej Brytanii

NOWY JORK (PAP). W dniu wczorajszym (oczyma się w senacie ożywiła dyskusja w sprawie udzielenia Wielkiej Brytanii pożyczki w wysokości 3 miliardów 775 milionów dolarów. Senator Mc Farland wniosł poprawkę, która uzależnia udzielenie pożyczki od ustąpienia Stanom Zjednoczonym brytyjskich, po ożywionej dyskusji, w której wielu senatorów poparło Mc Farlanda, Senat 45 głosami przeciwko 40 zatwierdził ustawę o pożyczce.

NOWY JORK (PAP). Podczas dyskusji

na sprawę pożyczki w Kongresie amerykańskim zabrał głos przedstawiciel Polaków ze stanu Michigan, Sadowski, który zwrócił uwagę na to, że Polska, która jest w znacznie większym stopniu zniszczona niż Wielka Brytania, ma otrzymać jedynie 40 milionów dolarów pożyczki, podczas gdy Wielka Brytania, której ludność jest tylko 2-krotnie większa niż ludność Polski, otrzyma 3 miliardy 775 milionów dolarów. Sadowski domagał się w swym przemówieniu większej pomocy Stanom Zjednoczonym dla Polski.

Rocznica zwycięstwa w Jugosławii

BELGRAD (PAP). W rocznicę Zwycięstwa odbyła się wielka parada Armii Jugosłowiańskiej. Oddziały wszystkich rodzajów broni defilowały przez dwie i pół godziny przed trybuną, na której znajdowali się: Marszałek Tito, członkowie Rządu, dowódcy armii jugosłowiańskiej, delegacja Armii Czerwonej oraz Korpus Dyplomatyczny.

Wszystkie pisma kraju zamieszczają obszernie artykuły, poświęcone historycznej rocznicy.

Pismo „Armia Czerwona“ podkreśla, że dzięki temu wspaniałemu zwycięstwu udaremnił dążenia najeźdźcy do panowania nad światem. Główną przeszkodę na drodze do zwycięstwa w tym dążeniu stanowią Związ-

zek Radziecki. Siły postępu pokonały siły wstecznicstwa. Zjednoczyły się siły demokratyczne we wszystkich krajach do walki o swe prawa. Takie zwycięstwo wzbudza niezadowolone wrogów pokoju między narodami. Elementy reakcyjne zmuszone są szukać różnych środków w walce z demokratycznymi siłami. Utrzymują faszyzmu i przygotowują nowe ogniska zatęgow wojennych. Jednakże siły pokoju nieustannie wzrastają. Na zakończenie pismo zaznacza, że nowa armia jugosłowiańska zrodzona z powstania narodowego, stoi również na straży pokoju między narodami i ramie przy ramieniu z bratnimi armiami narodów słowiańskich zachowa zdobywcę wielkiej wojny.

„Jesteśmy zachwyceni Polską...“

mówią artyści Moskiewskiego Teatru Narodowego

WARSAWA (SAP) — Na zaproszenie Towarzystwa Przyjaciół Polsko-Radzieckich przybyli do Warszawy soliści teatrów radzieckich.

Artyści ci wystąpili w dniu 6 b.m. w Teatrze Polskim w Warszawie. Na całonocną stojącą w języku wielkim, wywołala wśród słuchaczy huraganowe oklaski.

Artyстка Wałjanowa odśpiewała serię utworów, jak Rubinsteinina — Noe, oraz Natasy z „Rusałki“ i arie z opery „Halka“ Moniuszki. Dawid Badrych z Narodowego Teatru Gruzińskiego odśpiewał arie z opery „Dubrowski“, „Oleg“ i „Piosenka o młodej Waznie“ w języku polskim, za którą dostał kilkakrotnie huk i brawa.

krótkiej rozmowie z przedstawicielem SAP u. — Pragniemy aby nasza wizyta w Warszawie nie była ostatnią. Przyjście, jakiego doznaliśmy od polskiej publiczności i uznanie dla nas, są naszymi pokłonami, że zbliżenie między obu narodami rozwija się pomyślnie.

W kilku wierszach

LONDYN (SAP). Historyczne, 15-godzinne posiedzenie Izby Gmin zakończyło się w środę, o godz. 5 min. 25 rano.

Po debacie nad decyzją rządu w sprawie wycofania wojsk brytyjskich z Egiptu, opozycja postawiła wniosek o odroczenie sesji. Wniosek upadł 327 głosami przeciw 158.

Na zakończenie cały zespół artystów radzieckich zgromadził się na senie, gdzie wzięto m. kosh czerwonych róż. W imieniu artystów przemówiła Spasowska, dziękując za serdeczne przyjęcie, jakiego doznała w Warszawie.

— Jesteśmy zachwyceni Polską, widzimy nasz kraj po raz pierwszy — oświadczył artyści w

TOKIO (SAP). Do Tokio przybył oddział 34 Brygady Australijskiej, złożony z wyprodukowanych w walkach żołnierzy. Zacięgnięli oni warty kolo pałacu cesarskiego i innych ważnych gmachów stolicy Japonii.

ATENY (SAP). Minister porządku publicznego w greckim rządzie populistów, Spiro Theotokis, zarządził dnia 8-maja zamknięcie 150 biur, organizacji i grup. Gra Tronowca stojące na promiennych miastach. Były to przede wszystkim biura monarchistów, grupy „Kili“ oraz grupy młodzieży EAM (koalicja lewicowa), znanej jako EPON.

W liczbie 150-ciu zamkniętych lokali ma być 100 lewicowych i 50 prawicowych.

LONDYN (SAP). Studenci hinduscy, studujący na uniwersytetach w Cambridge, Oksfordzie i w innych miejscach, w Wielkiej Brytanii, w tym tygodniu dzień uroczysty Rabindranata Tagora.

Małe okręty wojenne w służbie żywnościowej

Pomoc Ameryki dla krajów głodujących
WASZYNGTON (SAP). Biały Dom ogłosił w piątek decyzję o demokracji pomocy jednostek floty wojennej do portów głodujących obszarów Europy, Środkowej i Dalekiego Wschodu.

Okręty te będą brały udział w potowach ryb i transportowaniu żywności zarówno dla wewnętrznych potrzeb danego kraju, jak i dla polepszenia transportu materiałów do odbudowy zniszczonych obszarów — tym sposobem będą pomagać krajom głodującym.

Państwa, które otrzymają te okręty, pokrywać będą jedynie koszty własnej eksploatacji statków.

Traktat Kurdysko-Azerbejdżński

TEHRAN (SAP). Jak podaje komunikat radiowy z Tabriz, demokratyczny rząd północno-perskiej prowincji Azerbejdżanu zawsze miał traktat przyjaźni z Kurdyskim rządem narodowym.

W Senacie USA o Pożyczce dla Anglii

WASZYNGTON (SAP). Na dzień dzisiejszy zwolane zostało specjalne posiedzenie senatu Stanów Zjednoczonych, celem przeprowadzenia dalszej dyskusji nad pożyczką dla W. Brytanii. W kołach, zbliżonych do rządu oświadczone, że Senat musi powziąć decyzję w sprawie pożyczki, nawet gdyby miało wskutek tego opóźnić uchwalenie innych projektów ustawodawczych. Skłótki odrzucenia albo odrzucenia decyzji w sprawie ustawy pożyczkowej i byłyby tak poważne, że sprawa ta staje się pilniejsza niż nawet od możliwości wygaśnięcia ustawy o powszechnym obowiązku służby wojskowej.

Wola tracić miliony niż podwyższyć płace robotnikom

NOWY JORK (SAP). Strajk pracowników przemysłu zorganizowany przez CIO, Kongres organizacji przemysłowych spowodował całkowite wstrzymanie produkcji w zakładach „General Motors Co.“ i „Chrysler Co.“. Straty sięgają 36 milionów dolarów u „General Motors Co.“, natomiast „Chrysler Co.“ wynosi tylko 380 tys. dolarów wskutek terminowych wpłat ze strony rządu.

Inauguracja linii lotniczej Chicago-Kair

CHICAGO (SAP). W piątek o godzinie 22-04 wystartował z lotniska z Chicago pierwszy samolot pasażerski typu „Skymaster“ (Pan Nieba) inauguruje nową oś lini lotniczą Chicago-Kair. Będzie to bezpośrednia tygodniowa komunikacja transkontynentalna linii powietrznych. Trasa lotu prowadzi przez Shannon—Paryż, Rzym—Ateny do Kairu, w najbliższym czasie ma ona być przedłużona do Indii. Samolot zabrał na swój pokład 33 pasażerów, pocztę i ekspresowe przesyłki pocztowe. Lot z Chicago do Kairu trwa 31 godzin i 15 minut.

Jean Benoit Dyrektorem Działu Filmowego w Wydziale Informacji O. N. Z.

LONDYN (PAP). Sekretarz generalny O.N.Z. Trygwe Lie mianował francuskiego producenta filmowego Jean Benoit Levy, dyrektorem wydziału filmowego w departamencie informacji Sekretariatu O.N.Z.

Benoit Levy do niedawna był sekretarzem generalnym Uniwersytetu Francuskiego w Nowym Jorku.

Uczelca hiszpańska przywódcy republikańskiego z Hiszpanii

PARYŻ (PAP). Hiszpański przywódca republikański Rafael Sanchez Guerra uciekł ze swego ukrycia w Hiszpanii i przybył do Paryża. Guerra był twórcą Bady hiszpańskiego narutowego ruchu. Sesja rozpoczęła się kilkanaście tygodni przed gen. Franco, a od grudnia 1944 r. ukrywał się i pracował nielegalnie.

Socjalista premierem japońskim

TOKIO (SAP). Gabinet barona Szidehary podał się do dymisji. Ustępujący premier zaproponował jako swego następcę sekretarza generalnego partii socjal-demokratycznej Tasu Katajama.

Do wyborów w dniu 2 czerwca rząd francuski będzie sprawował funkcje

PARYŻ (SAP). Rząd francuski zdecydował dziś jednoznacznie, że będzie sprawował funkcje, jaką rząd tymczasowy do dnia 2 czerwca, t. j. do dnia generalnych wyborów.

Rząd zdecydował również wpłynąć na nowe Zgromadzenie, by ukończył jak najszybciej projekt nowej konstytucji.

Hirohito zwolnie parlament

TOKIO (SAP). W celu uchwalenia nowej konstytucji zwolniona będzie nadzwyczajna sesja parlamentu japońskiego. Sesja rozpocznie na obrady 16 maja i w trwać 40 dni na podstawie rozporządzenia, wydanego w imię cesarza Hirohito.

Powrót Hoovera do Stanów Zjednoczonych

TOKIO (SAP). Przed odlotem do Stanów Zjednoczonych Herbert Hoover oświadczył, że zakończy całkowicie badanie sytuacji żywnościowej na Dalekim Wschodzie.

Jedny Niemcy w Anglii

LONDYN (ZAP). Brytyjskie ministerstwo spraw wewnętrznych ogłasza, że jednym niemieckim, pracującym w Anglii, przyszanje się obecnie większa swoboda. W okrogach rolniczych niemcom wolno zamieszkać w domach prywatnych, przy czym otrzymywać mają przydziały cywilne. Nie wolno im wszakże: 1. konieczne przy wykonywaniu pracy. 2. Oddawać się więcej niż na miesiąc pracy. 3. Nosić inne ubrania niż przyszanne jeńcom.

Inauguracja Miejskiej Rady Narodowej we Wrocławiu

W dniu 10-ym maja odbyło się w sali Ratusza uroczyste posiedzenie Miejskiej Rady Narodowej. Zaagali je przewodniczący Rady tow. Paszke. Do prezydium honorowego powołani zostali: pierwszy przewodniczący Wrocławia tow. Drobnier, przewodniczący Wojewódzkiej Rady Narodowej Sadrakula, poseł do KRN DREWNY, prezydent miasta Wachniewski i rektor Kulczyński.

Do odczytanego porządku dnia wniesiono poprawkę odkładając obrady nad sprawą przyznania obywatelstw honorowych na przyszłość. Następnie wyłożone zostały przemówienia powitane. Jako pierwszy przemawiał tow. Drobnier. Przymiślał chwilę przybycia do miasta pierwszej ekipy pod jego kierownictwem. Pierwszą jego myślą było wtedy miejsce obrad rad miejskich Wrocławia — stary ratusz. W imieniu Miejskiej Rady Narodowej Krakowa złożył Radzie Wrocławskiej życzenia pomysłnej pracy.

Przewodniczący WRN Sadrakula podkreślił ogromne zadanie Rad Narodowych jako czynnika kontrolującego posunięcia władz państwowych i samorządowych. Mają one duże kompetencje, powinny z nich tylko korzystać. Życzył Radzie Miejskiej, aby dźwigniła miasto z ruin.

Rektor Kulczyński zadeklarował współpracę nauki ze społeczeństwem.

Prezydent Wachniewski wyraził radość, że teraz Zarząd Miejski nie stoi w swej pracy sam, ma bowiem poparcie ze strony MRN.

Skład Rady budzi zaufanie, że gospodarca miasta znajdzie się w dobrych rękach i będzie przykładem dla innych miast.

Przewodniczący Klubu radnych PPS tow. dr. Czarnecki wyraził przekonanie, że chwila powstania Rady jest naprawdę historyczną, jak historycznym jest fakt, że przemawia na niej radny, polski socjalista. W imieniu Klubu radnych PPS, zapewnia, że będą oni kroczyć rzeczywiście „dobrą drogą” i współpracować całym sercem z innymi klubami.

Imieniem Klubu radnych PPR radny Sarza złożył hołd bohaterom poległym w walce o oswojenie Wrocławia i przyrzekł, że radni PPR będą pracować ze wszystkich sił jak zawsze nad dźwignięciem miasta z gruzów.

Przemawiający w imieniu SD radny Marusiński podkreślił, że Wrocław otrzymałmy w rezultacie zdruzgotania śmiertelnego wroga i teraz nastąpił okres pracy twórczej, w której inteligencja grupująca się w SD wspólną pracą z robotnikami i chłopem pomoże zagospodarować i utrzymać te ziemie przy Polsce.

Radny Maciej Łach (SP) przypomniał, że wszyscy radni ze Stronnictwa Pracy należą do pierwszej grupy pionierów przybyłej z prezydentem Drobnierem do Wrocławia i dziś mają za sobą roczne doświadczenia, które wykorzystają w dalszej pracy.

Przemawiający imieniem Klubu SL radny Rożkowski przedstawił ogrom prac już dokonanych i wezwał do zwiększenia wysiłków.

Radny Litwin (PSL) zadeklarował możliwie największą współpracę z radnymi innych ugrupowań w ramach szczytowo uczestnictwa PSL w Radzie.

Przewodniczący Rady tow. Paszke zebrał historyczną waleć polskości z niemiecką, w ostatecznym rezultacie której zwyciężyła sprawiedliwość. Powiedział on:

Wysoka Rado i Dostojni goście!
Sprawiedliwość dziejowej stało się zadoseć.
Prastare ziemie piastowskie powróciły do swej polskiej Macierzy.
Poprzez moirze przelanej krwi, leż i cierpienia narodu ziszczy się marzenia pracujących naszych,

które odnajdujemy w historycznych dokumentach dawnego naszego cesarstwa.

Historia, to nie księga z martwych jeno liter złożona, to szereg niezaprzeczalnych faktów, z których nowe pokolenia czerpać winny naukę i doświadczenie, z których zrada się psychika narodu, jego tradycja, kultura i jego życie polityczno-społeczne.

Ta oto księga uczy nas, że od zarania świata jak świat świata między Niemcami nie był Polakowi bratem.

Poprzez walki plemion germańskich ze Słowianami, poprzez późniejsze średnio-wieczne starcia książąt cesarskich z książętami piastowskimi, poprzez brutalną, zachłanną i niekierującą politykę agresji rzymskiej zakonu krzyżackich, aż do monarchii Hohenzollernów i nienasyconego smoka hitlerowskiego ciągnie się w historii naszej nieprzerwana nitka stała dągnięć germańskich do zawiadnięcia ziemiami Słowian — Polaki, nie licząc się bynajmniej ani względami umów z nami zawierany, ani najprymitywniejszymi zasadami humanitaryzmu, ani wreszcie wyznawał na jakoby przez naród niemiecki idea miłości bliźniego.

Z biegiem postępu cywilizacyjnego zmieniały się jeno formy wyrażania się dążeń narodu niemieckiego do grabieży ziem cudzych. Dawny „Draug nach Osten” zmienił się w hitlerowski „Lebensraum”, stosowane ongiś „autrotten” przybrało firmę masowych egzekucji, obozów śmierci i niemieckim mas Polaków bez skrupułów z całą brutalnością i okrucieństwem.

REZOLUCJA

niepodległości i pomysłnego rozwoju Rzeczypospolitej Polski.

Do
Prezydium Krajowej Rady Narodowej
na ręce Prezydenta
Ob. Bronisława Bieruta
w Warszawie

W pierwszą rocznicę odzyskania miasta Wrocławia, Miejska Rada Narodowa, świadoma swego historycznego zadania, przesyła zapewnienie, że stać będzie twarde na straży polskości i poświęci wszelkie swe siły dla przywrócenia polskości i świętosci naszej demokratycznej Ojczyzny.

Miejska Rada Narodowa we Wrocławiu
Do
Rządu Jedności Narodowej
na ręce Prezesa Rady Ministrów
Ob. Osóbki-Morawskiego
w Warszawie

W pierwszą rocznicę odzyskania starego piastowskiego grodu, Miejska Rada Narodowa we Wrocławiu przesyła Rządowi Jedności Narodowej zapewnienie, że odzyskała dzięki macrej polityce zagranicznej Rządu miasto odbudujemy, zagospodarujemy i uczynimy znowu twierdzę polskości na naszych po wieczne czasy rubieżach zachodnich.

Miejska Rada Narodowa we Wrocławiu
Do
Wicepremiera, Min. Ziem Odzyskanych
Ob. Władysława Gomułki
w Warszawie

W pierwszą rocznicę odzyskania starego piastowskiego grodu, Miejska Rada Narodowa we Wrocławiu przesyła Wam zapewnienie, że w pełni realizując będącymi Waszą politykę zagospodarowania Ziemi Zachodnich, członkami organizacji Niemców i repolonizacji Wrocławia, który zamieni się pod Waszym kierownictwem w centrum gospodarcze, polityczne, kulturalne i naukowe Ziemi Odzyskanych.

Miejska Rada Narodowa we Wrocławiu

Czego domagamy się od świata

ilustrować będzie mapa zniszczeń Polski

WARSZAWA (SAP). W zamierzeniu Biura Kartograficznego jest wydanie wielkiego Atlasu Polski, któryby zilustrował całością zakładów geograficznych.

W pierwszym rzędzie będzie wydana mapa zniszczeń wojennych, w szczególności zniszczeń Warszawy, jako naukowego dokumentu historycznego. Będzie ona dokumentem, jak kraj nasz ucierpiał i jak wyglądał przed wojną, w jakim stopniu został przez Niemców zniszczony i czego będzie się domagał od świata, aby mógł dźwignąć się po tym strasnym kataklizmie dziejowym i odbudować.

Ustalono następnie, że atlas będzie miał następujące karty: 1. położenie Polski w Europie, 2. seria map historycznych i prehistorycznych, 3. mapa zniszczeń wojennych, 4. mapy sieci triangulacyjnej i niwelacyjnej całego kraju, 5. mapa poglądowa Polski,

6. mapa hipsometryczna z uwzględnieniem pomocy 200 m. jako średniej wysokości kraju, 7. mapy hydrograficzne łądowe i morskie, 8. mapa morfologiczna, 9. mapa petrograficzno-glebowa, 10. mapa stratygraficzna zwykła ze zdjęciem czwartorzędowym i przedczwartorzędowym, 11. mapa tektoniczna, 12. biogenet naturalna, 13. klimatologia z geografizacją, 14. geo-histyczna i wreszcie, 15. zoologiczna i użycia ziemi.

W części historycznej ujęte zostanie zadanie od czasów wczesno-słowiańskich z historycznym podejściem do ostatniej wojny, a nawet jej przebiegiem, z uwzględnieniem udziału oświadczenia w walce pod Narvikiem i Tobrukiem, Berlinem, ze wskazaniem miejsc ilustrowanych bohaterstwa Polaków w takich miejscach, jak Warszawa, Westerplatte i inne. W tej fazie uwzględniona zostanie również mapa polskiej przymusowej emigracji, rozmieszczeń obozów jeńców, pracy, koncentracyjnych i d.

„Lecz oto nadstąpił czas, że sprawiedliwość dziejowej stało się zadoseć. Nam jest sadzone, być świadkami, jak to naród niemiecki zawsze potwornie zbrodniczy w swych wystąpieniach zbiorowych, pełen pychy i zarozumiałości, kofczy swój żywot uciemiężenia innych płytką negacją wszystkiego, co nie niemieckie i przekleństwem ludzkości za wzięciem drugiej z kolei wojny światowej. Idea wieszczona w naród niemiecki przez ich myślicieli i filozofów „Deutschland, Deutschland über alles” zbankrutowała, gdyż zrodzona na ogólnie Niemieckiego nadozobicienia wstąpiła wbrew przyjętemu przez hitlerizm do rasy germańskiej nie ostała się, bo ostać się nie mogła idea braterstwa, miłości i dobra — głoszone przez demokrację.

Lecz niech nas to nie upoważnia do spoczywania na laurach, nie mniemamy ani na chwilę, że głowa odcięta hydrze hitlerowskiej nie może odrósnąć. Wiele znaków na niebie i ziemi wskazuje, że raczej smok ten potworzy odżywa, że krepnie na siłach i że nie nawróci go z drogi imperializmu fakty tak nie dawno przeżytej historii kłęki wojennej.

My, jako Miejska Rada Narodowa prastarego grodu polskiego Wrocławia, stale czuwać musimy i być przygotowanymi do odparowania wszelkiej zaszły, skądby się była kierowała, na ziemie Dolno-Sląskie, z ich stolica Wrocławem na czele. Powinniśmy stać na straży naszych rubież zachodnich i południowych, wyłączać całą naszą energię i wole na wprowadzanie w miastie tym polskiej kultury, polskiego dobru gospodarczego i niezachwianego niczym ducha polskiego. Utrwalać te nasze zdobycze i je wznosić ku szczytom.

A w dowód tego, że to rozumiemy, że w naszych czasach to oczekujemy, że tak właśnie postępuwać będziemy, niechaj mi wolno będzie zapowronować, by cała Miejska Rada, stojąc, z mną powtórzyła słowo: przyrzekamy.

Następnie przewodniczący podał do wiadomości, że do Prezydium Rady wpłynęły wnioski: o uchwaleniu rezolucji i o wysłaniu depesz gratulacyjnych do najwyższych dostojników państwowych.

Rada przyjęła przez akklamację tekst rezolucji i depesz.

Radny PPS tow. Czarnecki podał projekt wystosowania pozdrowień przez Radę Wrocławską Miejskiej Radzie Narodowej Krakowa. Tekst pozdrowienia wśród oklasków radnych został wreczony tow. Drobnierowi.

Uroczyste posiedzenie Rady zostało zakończone odegraniem hymnu państwowego i odpiewaniem Roty. Moment ten sprawił na obecnych ogromne, niezapomniane wrażenie. Po raz pierwszy od setek lat w Ratuszu piastowskiego miasta rozbrzmiały słowa polskiej pieśni narodowej na znak, że Wrocław na zawsze pozostanie polskim.

396 SKARG ROZWODOWYCH WPIĘTNEGO W STYCZNIU I LUTYM

WARSZAWA. (SAP) W związku z wprowadzeniem w życie nowego prawa małżeńskiego przedstawiciel SAP zwrócił się do Sekretarza Sądu Okręgowego w Warszawie z zapytaniem, ile skarg rozwodowych wpłynęło od czasu zastosowania nowej ustawy?

Według ścisłych danych zestawienia za styczeń i luty do Sądu Okręgowego w Warszawie wpłynęło ogółem 396 skarg rozwodowych, z tego większe, bo aż 203 skargi wniesione zostały przez mężczyzn, 95 przez kobiety, 98 zaś za obopólną zgodą małżonków.

Na marzec i kwiecień nie ma jeszcze dokładnych danych, jednak w przybliżeniu można powiedzieć, że nasilenie spraw rozwodowych jeszcze bardziej wzrosło. Ma to oczywiście ścisły związek z powrotem do domów nieobecnych przez długie lata małżonków.

Olbrymi procent złożonych skarg przypada na małżeństwa wyznania rzymsko-katolickiego. Na 396 skarg — 305 wniesli rzymsko-katolicy, tylko 1 małżonkowie katolicy prawosławni, 2 ewangelicko-reformowane i 2 mojżeszowe.

Legenda „tajemnicy atomowej”

„Niema tajemnicy atomowej” mówi Irena Joliot-Curie

Ostatnia bomba dyplomatyczno-atomowa, zrzucona przez p. Mackenzie Kinga, nie przyniosła tych wyników, których oczekiwano po niej.

Dla uspokojenia niebezpiecznie napiętych nastrojów i przyświecając ropanie wzywać wystarczyła nota, a właściwie jedno słowo: „Raport Smytha”.

Słowo tak skuteczne, że p. Byrnes nie zawahał się się dośownie „przyszucać” kategorycznego twierdzenia kanadyjskiego premiera, co z kolei poważnie zmartwiło tłumy dzienników Harolda Mc Cormicka, które stanęły wobec konieczności złagodzenia ich gwałtownej kampanii antysowieckiej.

Słowo p. Smytha o tak nadzwyczajnym znaczeniu zaskoczyło szeroką publiczność, która nie orientowała się w związanej z nim poledze.

Prasa amerykańska dostatecznie rozreklamowała „tajemnicę” atomowe, by wywierały one potężne wrażenie na opinii świata, setki milionów ludzi poważnie wierzyły w fakt istnienia „tajemnicy” atomowej!

Bo też dokładna treść raportu Smytha znana jest dotychczas jedynie środowiskom naukowym. Przyczyna się do tego również i lodowa milczenie prasy amerykańskiej, która przecież jest przyzwyczajona do robienia znacznie większego hałasu, powodu rzeczy o wiele bardziej błahych. Raport Smytha jest dokładnie sprzeczaniem o doświadczeniach, które zostały wynalazł bombę atomową. Raport ten został opracowany przez prof. Henry de Wolf Smytha z uniwersytetu w Princeton dla inform. Kongresu amerykańskiego. Po ukazaniu się

został wydrukowany w drukarni wzmiankowanego uniwersytetu i kopiertowany w całych Stanach Zjednoczonych. Znajduje się do dyspozycji szerokiej publiczności, która może swobodnie z niej skorzystać się z jego treści. Nie ma więc powodu do obaw nowego międzynarodowego skandalu, jeśli wyjawi się nader pouczający treść tego raportu.

Budowa atomu

Prasa i radio postarały się o rozpowszechnienie wiadomości o „Uranium 235”, o „atomie” i „rozkładzie atomowym”, przy czym częstokroć tak przystosowały swe informacje do mody dnia, że dziś nie ma nikogo, który mógł popełnić nieprzywrotność nieorientowania się w tych warunkach. Lecz możnaby się założyć, że mało ludzi w rzeczywistości wysi o tym, że pojęcia te nie oznaczają nowych diabelskich potęg, wyłonionych w mózgu jakiegoś nowego Frankenstein. Należałoby więc zbliżyć zanalizować prace prof. Smytha, by rozjaśnić nieco umyśły publiczności.

Co wiedzianno o sprawach atomowych w roku 1939?

Znano przede wszystkim wewnętrzną budowę atomu, że jest to najmniejsza cząstka zorganizowanej materii. Dla orientacji: Jeden centymetr sześciu materii zawiera kilka milionów atomów. Wiedzianno, że atom posiada ładunek dodatni i że jest utworzony z jądra, dookoła którego krążą elektrony. Jądro samo utworzone jest z szeregu cząstekek związanych wzajemnie przez reakcje wewnętrzne, co do których dotychczas nie wie się, na czym polega ich istota. Niektóre z tych czą-

stekek są naladowane dodatnio, są to protony, inne są elektrycznie neutralne, są to neutrony. Liczba protonów jest praktycznie równa liczbie neutronów, a często niższa. Wreszcie wiedzianno, że właściwości poszczególnych pierwiastków zależne od ilości protonów, a nie neutronów. W ten sposób zdolano ustalić istnienie „izotopów” tego samego pierwiastka. To jest pierwiastków, posiadających te same właściwości chemiczne i fizyczne, lecz różniących się masą, która zmieniała się zależnie od pierwiastka. Te różnice pochodzą z tego, że pierwiastki te posiadały te samą ilość protonów, lecz niejednakową ilość neutronów.

Oprócz tych wiadomości charakteru statycznego, posiadano zasadnicze doświadczenia, które pozwoliły fizykom amerykańskim w przedzielnym wymiarze rozpocząć pracę nad energią atomową.

Otóż na początku 1939 r. Fryderyk Joliot-Curie, po którym wkrótce potem Ferni i Rutherford osiągnęli te same wyniki, ustalili doświadczenie możliwość „rozkladu atomowego”, to jest eksplozji jądra atomowego, bombardując je potężnymi wyładowaniami neutronów. Doświadczenie to miało zasadnicze znaczenie. Doświadczenia przez małżonków Curie elementów radioaktywności, wiedzianno, że atomy niektórych pierwiastków eksplodują nagle, wydzielając pewną ilość elektronów. Lecz nikomu nie udało się dotychczas wpłynąć na przebieg tej reakcji, czy to w sensie zwolnienia, czy też przyspieszenia, jej przebiegu. Doświadczenia Joliot-urdowdni, że można wpłynąć na tego rodzaju reakcje. Otworzą do drogi do praktycznego zastosowania energii atomowej.

Była to przygoda niebezpieczna, lecz pasjonująca. Przez suche formułki matematyczne raportu Smytha przebiegała się nieraz zmierzony „czarny” tego naukowego eposu.

Kilka tysięcy uczonych, pracujących w ści-

śle współpracy, setki tysięcy robotników, olbrzymie fabryki, miasta rosnące jak grzyby wokół zakładów doświadczalnych, dziesiątki milionów dolarów zaryzykowanych w obliczu niepewnego rezultatu i na czele tej kolosalnej organizacji chłodny rozum i genialna intuicja kilku uczonych!

Praktyczne zastosowanie rozkładu radioaktywnego pierwiastka

Pierwszym celem fizyków amerykańskich było skalowanie, w jakim warunkach można uzyskać pewną ilość „elektronów wrotnych”, to jest wydzielonych przez eksplozje atomu, ilości dostatecznej dla przeprowadzenia nowego rozkładu bez konieczności uciekania się do pomocy zewnętrznego źródła „neutronów pierwotnych”. Innymi słowy jak przyspieszyć rozkład wewnętrzny radioaktywnego pierwiastka, po to, by uzyskać reakcję łańcuchową, która objęła całość atomów innego pierwiastka.

Ustalono, że dane te zostałyby spełnione pod warunkiem oczyszczenia pierwiastka radioaktywnego tak, aby zawierał najwyżej 1/10000 części zanieczyszczeń, czyli śladowe ilości zanieczyszczeń na 10 ton materiału. Problem ten był jednym z najtrudniejszych do rozwiązania. Zrezygnował on praktycznie rozwiązany dopiero w 1942 roku i środki techniczne potrzebne ku temu wymagały budowania olbrzymich, nader kosztownych i niewygodnych urządzeń.

Następny problem pocignął za sobą jeszcze poważniejsze trudności. Przyjęto jako pierwiastek radio-aktywny uranum. Wybró ten nie był przypadkowy. Wybró ten był wynikiem dwu nader prostych stwierdzeń: im większa jest kropła wody, tym więcej okazuje ona skłonności do rozkładu. Im cel jest większy, tym łatwiej go trafić. Uranium, który grupuje w swym jądru przeszło 230 cząstekek (wobec 2 w wodora i 16 w tlen) odpowiadał najlepiej dątku złożoności swej budowy i wielkości swego jądra atomowego. (ciąg dalszy nastąpi)

Z życia Partii

Wrocław

W ub. tygodniu odbyło się zebranie członków PPS w sali Rejonowego Urzędu Telefonów i Telegrafów w celu zorganizowania Kole Pracowników Poczt i Telekomunikacji we Wrocławiu. Zebrało w nim udziałem delegata Woj. Kom. PPS tow. Zychowicza i Sekretarza MK PPS tow. Kornackiego.

Na wstępie, przybyłych delegatów powitał w imieniu zebranych na sali tow. Sauerka, po czym zabrał głos tow. Kornacki proponując na przewodniczącego zebrania tow. Sauerka i inspektora Dyrekcji Okręgowej Poczt i Telegrafów, na sekretarza tow. Leona Furmańskiego, asystenta PUP. Do przedmiotu powołano tow. Dyr. inż. Kozubka, Michała Walickiego, kier. sam. PUP, Kapturkiewicza prac. Upt. Wrocław 1. W wygłoszonych referatach prelegenci nawoływali zebranych do pracy politycznej w PPS t. j. partii, która ma za sobą długą historię walk o prawa dla mas pracujących. Ani jeden pocztowiec nie powinien być bezpartyjnym, lecz zgłosić swój akces do szeregów tej partii, która od lat wielu walczyła o dobro ludu pracy i walczy w dalszym ciągu.

Wygłoszone referaty pobudziły wszystkich zebranych do pracy, co uwidocznili się

w wniosku tow. Milanowicza — Prezesa Zarz. Okr. Zv. Zaw. Prac. Poczt i Telegraf. aby z chwilą napływu większej ilości członków powstawały Kola przy Urzędach Pocztowych we Wrocławiu a następnie w całym Okręgu Dyrekcji Poczt na terenie Dolnego Śląska; z każdego Kola będzie wychodził delegat do t. zw. Zarządu Głównego. Wniosek ten został przez wszystkich przyjęty.

Zaproponowanych przez tow. Kornackiego Sekr. MK PPS tow. tow. którzy mieli wejść do Zarządu Kola ogół przyjął przez akklamację. Wobec tego Zarząd Kola PPS Part. Poczt i Telek. utworzył się w następującym składzie:

1. Przewodniczący Kola — Sauerka, 2. wiceprzewodniczący Kola — Walicki, 3. sekretarz Kola — Furmański, 4. skarbnik Kola — Szerter, 5. członek Zarządu — Kapturkiewicz, 6. członek Zarządu — Wojewódzki.

Zgorzelice

Z działalności Sekcji Kobiet PPS w Zgorzelicach

Sekcja Kobiet PPS w Zgorzelicach została utworzona w dniu 20 lutego br. Na pierwszym

walnym zebraniu uchwalono wynająć lokal przy ulicy ks. Domańskiego 3. Aby zdobyć środki materialne, potrzebne do rozwijania działalności, na wniosek przewodniczącej tow. Stefanii Szewcow wystarano się o zezwolenie na prowadzenie „Biura prób i podań” oraz na prowadzenie wieczorowego kursu stenografii i pisania na maszynie. Sekcja uzyskała również zezwolenie na prowadzenie szkoły kroju i szycia. Przy szkole będzie się mieścić bursa dla zamiejscowych.

Trzeba zaznaczyć, że z inicjatywy Sekcji Kobiet PPS tow. Szewcow zorganizowała Ligę Kobiet, która już w najbliższych dniach otworzy sierotnicę, konieczny w tamt. powiecie.

W dniu 28 kwietnia nastąpiło w Warszawie świętowanie Sekcji Kobiet PPS, w którym wzięli udział przedstawiciele władz miejscowych, którzy w przemówieniach swych zachęcali do dalszej pracy.

W dniu 1 Maja Sekcja Kobiet PPS oraz Liga Kobiet wzięły udział w uroczystościach, przypominając społeczeństwu miasta Zgorzelice o swoim wkładzie w zagospodarowanie tych ziem.

OCHÓD 1 I 3 MAJA W SYCOWIE

Po raz pierwszy Syców obchodził uroczystości dwa święta, drogę każdemu sercu Polaka. W dniu 1 Maja w pochodzie wzięły udział wszystkie partie polityczne, organizacje i związki, które przedstawiły przed Pełnomocnikami Rządu i przedstawicielami miejscowych władz i urzędów.

Po uroczystym nabożeństwie w sali kina przemawiał Pełnomocnik Rządu w Sycowie oraz przedstawiciele partii i szkolnictwa.

Od rana odbywały się zbiórki uliczne na cele biblioteki powiatowej. Wieczorem odbyła się zabawa muzyczna.

W dniu 3 Maja po defiladzie odbyła się akademicka, której część artystyczna wykonywali dzieci tamt. szkoły powszechnej. Najmłodszy artyści za swoją grę zbierali liczne oklaski.

Wieczorem odbyło się przedstawienie zaopatu teatru amatorskiego, który odegrał farsę pt. „Hiszpańska mucha”.

ODCZYT JERZEGO ANDRZEJEWSKIEGO

Towarzystwo Uniwersytetu Robotniczego niejednokrotnie gościło w Sycowie. Jest to przedstawienie na europejską skalę, a z punktu widzenia artystycznego i propagandowego ma znaczenie wprost rewelacyjne. Opera „Verbum Nobile” i balet „Z Krakowiankami do Wrocławia” grane będą tylko kilka dni we Wrocławiu, po czym cały zespół składający się ze 150 osób wyjeżdża na objazd po Dolnym Śląsku.

Przepełniona muzyka baletu, oparta na motywach ludowych, tańce wykonane przez znakomitych tancerzy polskich jak Barbara Karczmarczak, Krystyna Marynowska, Danuta Dunin-Wasowicz, Krystyna Pilarzówna, Węla Lam, Jan Fabian, Andrzej Snieżyński, Eugeniusz Kozłarski i Paweł Dobiecki, jak też występ śpiewaków tej miary co Maria Morbitzowa, Antoni Wolak, Edmund Kosowski, Zbigniew Melanowski, Zygmunt Bilicki i Wałcław Wroniecki złożyły się na całość imponującą.

Publiczność przyjęła wykonawców entuzjastycznie.

Operę reżyserował Bolesław Fotygo-Folański, balet przygotował znakomity Baletmistrz Jan Fabian, orkiestrą dyryguje kapelmistrz Stefan Sryllho.

Balet i opera powtórzone będą 11, 12, 13 b. m., ze względu na ogromne zainteresowanie należy się zaopatrzyć w bilety wcześniej w kasie Teatru Miejskiego co dziennie od godz. 10-tej rano.

REPERTUAR TEATRU MIEJSKIEGO

„Zemsta” A. Fredry, będzie grana w Teatrze Miejskim w niedzielę 12 b. m. o godz. 14.30, po cenach znizowanych.

WIELKI SUKCES BALETU „Z KRAKOWIANKAMI DO WROCŁAWIA” I OPERY „VERBUM NOBILE” W TEATRZE MIEJSKIM

Premiera baletu i opery, która odbyła się 9. 5. b. r. w Teatrze Miejskim odniosła sukces dotąd niespotykany we Wrocławiu. Jest to przedstawienie na europejską skalę, a z punktu widzenia artystycznego i propagandowego ma znaczenie wprost rewelacyjne. Opera „Verbum Nobile” i balet „Z Krakowiankami do Wrocławia” grane będą tylko kilka dni we Wrocławiu, po czym cały zespół składający się ze 150 osób wyjeżdża na objazd po Dolnym Śląsku.

Przepełniona muzyka baletu, oparta na motywach ludowych, tańce wykonane przez znakomitych tancerzy polskich jak Barbara Karczmarczak, Krystyna Marynowska, Danuta Dunin-Wasowicz, Krystyna Pilarzówna, Węla Lam, Jan Fabian, Andrzej Snieżyński, Eugeniusz Kozłarski i Paweł Dobiecki, jak też występ śpiewaków tej miary co Maria Morbitzowa, Antoni Wolak, Edmund Kosowski, Zbigniew Melanowski, Zygmunt Bilicki i Wałcław Wroniecki złożyły się na całość imponującą.

Publiczność przyjęła wykonawców entuzjastycznie.

Operę reżyserował Bolesław Fotygo-Folański, balet przygotował znakomity Baletmistrz Jan Fabian, orkiestrą dyryguje kapelmistrz Stefan Sryllho.

Balet i opera powtórzone będą 11, 12, 13 b. m., ze względu na ogromne zainteresowanie należy się zaopatrzyć w bilety wcześniej w kasie Teatru Miejskiego co dziennie od godz. 10-tej rano.

CENTRALA PRODUKTÓW NAFTOWYCH

Oddział Wojewódzki-Wrocław, sprzedaje benzynę motorową i olej samochodowy po cenach wolnorynkowych. Przy detalicznej sprzedaży ze składu obowiązują następujące ceny:

- benzyna motorowa złotych 38 — za litr,
- olej samochodowy letni złotych 92 — za litr.

Przy bezcennej sprzedaży cena benzyny motorowej wynosi złotych 35 — za litr, loco skład. Sprzedaż wolnorynkowa odbywa się tylko w ramach wyznaczonych kontyngentów. 157

POSZUKIWANIE RODZIN

J. MACKIEWICZOWA z Łwowa, zam. przy ul. Zofii, obecnie przebywająca w okolicy Jeleniej Góry, proszona jest o podanie swego adresu ob. Kazimierzowi Dorosowskiemu: Warszawa, ul. Spraw Zagr. — Aleja Szujskiego 23, pokój nr 207.

Panićke, buchalterkę-maszynistkę o dobrej prezencji zatrudni natychmiast przedsiębiorstwo prywatne. Warunki w g. umowy. Zgłoszenia z życiorysem do „Naprzodu” pod „Buchalterka”. (141)

Uwaga! Muzycy Sekcji Rozrywkowej!

Wszyscy muzycy Sekcji Rozrywkowej, którzy złożyli deklarację o przyjęcie do Związku Zaw. Muzyków R. P. we Wrocławiu, winni zgłosić się do Komisji Kwalifikacyjnej w własnym instrumentach w dniach 13, 14 i 15 maja bież. w godzinach od 10-14-tej w lokalu Związku ul. Mazowiecka 17 II p. pokój nr 224.

Przybycie obowiązkowe, gdyż po tym terminie kandydaci ci będą skreśleni z listy i wykonywanie pracy w zawodzie muzycznym będzie dla nich niedozwolone.

Zarząd Okr. Zv. Zaw. Muzyków R. P. Wrocław, ul. Mazowiecka 17 (155)

Poszukuje córki Anieli Gałgąkowej ur.

w Chebczewicach, ostatnio przebywała w Poznaniu wraz z sześciorgiem dzieci. Ktokolwiek wiedział by o obecnym pobycie wymienionej proszony jest o podanie jakiegokolwiek wiadomości pod adresem matki Anieli Gałgąkowej, Wrocław ul. Królewską Nr. 35 m. 17. (156)

Robotnicze Towarzystwo Przyjaciół Dzieci RTPD we Wrocławiu

Otwiera z dniem 8 maja br. PRZEDSZKOLE wraz z OGRODEM JORDANOWSKIM na Zięplinie, ul. Dembowskiego 37

Zapisy codziennie z wyjątkiem niedziel i świąt od 9-tej do 13-tej.

Dojazd tramwajem nr. 1.

Podpisujcie Premiową Pożyczkę na rzecz Odbudowy Kraju

DOKSTAŁCAJĄCE KURSY DZIENNIKARSKIE

Wydziel Wykonawcy Zarządu Głównego Związku Zawodowego Dziennikarzy R. P. przy Wspólnocie Dyrektora Wyższej Szkoły Dziennikarskiej przy poparciu Ministerstwa Oświaty oraz Ministerstwa Informacji i Propagandy rozpoczynają z dniem 15 maja br. Pierwszy Kurs Dokształcający dla Dziennikarzy i Referentów Prasy.

Na kurs mogą się zgłaszać już zatrudnieni dziennikarze oraz referenci prasowi. Za wyjątkiem na niemożność zapewnienia kursu dla przyciężnych, na kurs będą przyjmowani z powściągliwością tylko ci dziennikarze i referenci, którzy mają możliwość uzyskania kwatery i żywienia w Warszawie.

Kurs jest bezpłatny. Trwać będzie 5 miesięcy. Wykłady odbywać się będą codziennie w godz. 17—20.

Program kursu obejmuje przedmioty: Historia polityczna XX w., Nowa Polska Demokracja, Administracja Polska, Nowa ekonomia, Geografia gospodarcza Polski, Ziemia Odzyskana, Główna prąd polityczny, Historia najważniejszych prądów społecznych, Podstawa pojęcia o prawie, Propaganda, Teoria i praktyka techniki dziennikarskiej, Drukarsstwo, Agencje Prasowe, Stenografia. Wykłady będą połączone z seminariami.

Zapisy przyjmują Sekretariat kursów przy ul. Pierackiego 11 w Warszawie, w godz. 17—18 codziennie od dnia 6 maja br.

DWA WYROKI NA „SS-MANÓW” W CHORZOWIE

KARA ŚMIERCI I UNIEWINIENIE CHORZOW (SAP) — Sąd Specjalny z Katowice na sesji wyjazdowej w Chorzowie rozprawił dwie sprawy karne przeciwko byłym członkom SS i SA.

W pierwszej sprawie niejaką Adolf Rieger oskarżony był o zadennowierzenie powstańca śląskiego do Gestapo o to, że posiada broń.

Jak wynika z rozprawy, oskarżony Rieger, członek SA, a później SS, doprowadził Gestapo

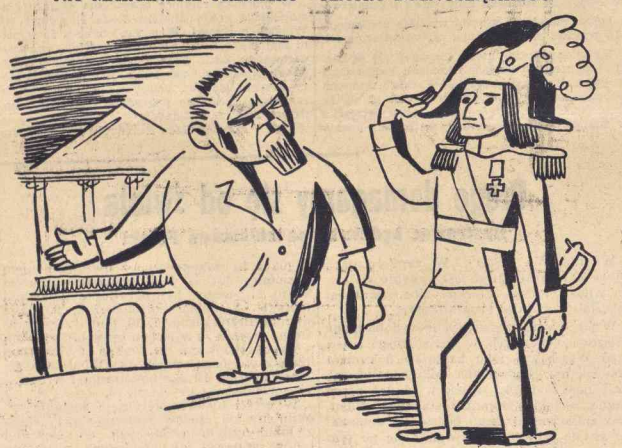
do mieszkaniaka zadennowierzonego i po ujęciu go miał się wyrazić: „jednego już mamy, a innych pomaluj znajdziemy”.

Sąd skazał Riegiera na karę śmierci.

Drugi z oskarżonych, niejaką Erik Byozek z Chorowa, odpowiadał przed sądem za przynależność do SA.

W czasie rozprawy sąd nie stwierdził żadnego czynu ze strony oskarżonego na szkoda pokoleń i uwzględniając brak orientacji oskarżonego o zbrodniczym charakterze SA, z której to organizacji oskarżony po kilku miesiącach wystąpił, wydał wyrok uniewinniający.

NA MARGINESIE PREMIERY TEATRU DOLNOŚLĄSKIEGO

Dyr. Trzełski nie chciał skapitulować przed kapitanem (Waldenem) — uległ dopiero pułkownikowi (Sulkowskiemu), rys A. Will

Z sali teatralnej

„Sulkowski”

dramat w 5 aktach Stefana Żeromskiego
Gościnnie występi Teatr Dolnośląski w Jeleniej Górze

„Daleka jest droga do Polski.” Te słowa, które Żeromski wkłada w usta swego bohatera, zawierają pełnię tragedii narodu, zmniejszonej w ciągu wieków do roli kondotierów obcej idei, w której wraziła i romantyzma dusza polska doznajęca się z niewiedzielnymi własnych marzeń doznajęca się z niewiedzielnymi własnych marzeń doznajęca się z niewiedzielnymi własnych marzeń.

Sulkowski wierząc w geniusz Bonapartego wierzy równocześnie w jego dobre chęci i uczucie zamiary wobec narodu polskiego. On, syn narodu, stojącego zawsze wiernie na straży najlepszych tradycji ryckich, nie dopuszcza nawet do siebie myśli o zdradzie swego ideału, którego wcielanie widzi w Bonapartem.

Jak dzwina jest ta niezmienne powtarzająca się w dziejach Polski estetycznych dwóch stuleci rzeczywistość. Kraj potrzebuje ludzi, a ludzie ci tracąc swoje najcenniejsze siły i życie w służbie dla obcych, którzy wykorzystują entuzjazm, ryccerką i gotowość do poświęceń Polaka dla celów, sprzeczących zazwyczaj z interesem narodu polskiego.

Sulkowski — jakobin i wychowanek rewolucji — nie widzi dla Polski innego rozwiązania rzeczywistości, jak tylko w rewolucji społecznej. Sulkowski wierząc w geniusz Bonapartego wierzy równocześnie w jego dobre chęci i uczucie zamiary wobec narodu polskiego. On, syn narodu, stojącego zawsze wiernie na straży najlepszych tradycji ryckich, nie dopuszcza nawet do siebie myśli o zdradzie swego ideału, którego wcielanie widzi w Bonapartem.

Jak dzwina jest ta niezmienne powtarzająca się w dziejach Polski estetycznych dwóch stuleci rzeczywistość. Kraj potrzebuje ludzi, a ludzie ci tracąc swoje najcenniejsze siły i życie w służbie dla obcych, którzy wykorzystują entuzjazm, ryccerką i gotowość do poświęceń Polaka dla celów, sprzeczących zazwyczaj z interesem narodu polskiego.

tego, bo szuka drogi powrotu do ojczyzny, a ta droga wydaje mu się najbliższą przez obca polu walk.

Konflikt tragiczny młodego Sulkowskiego nie zostaje zbyt poważnie pogłębiony przez miłość do księżniczki Agnieszki Gonszaga. Jego postać w życiu, mimo młodzieńczego wieku, jest tak dojrzała, że miłość ta nie może zmienić młodego rewolucjonisty i zapałaćca i nie może odwieść go od walki o nową Polskę sprawiedliwośći społecznej. Bohater Żeromskiego nie jest tragicznie dlatego że ginie. Tragedizm Sulkowskiego polega na bezgranicznej wierze i na głębokim zaangażowaniu do Bonapartego, w którym widzi wcielanie wszystkich ideałów wolnościowych. I był może, że ostry błysk święta, który na kilka chwil przed śmiercią pozwala mu zobaczyć niebezpieczeństwo i egoizm Napoleona, jest przyczyną katastrofy dramatu Żeromskiego.

Pomyśl wystawienia „Sulkowskiego” zasługuje na uznanie nawet i w tym wypadku, jeżeli jest do pewnego stopnia porównaniem się z motytem na słodkie. Sztuki Żeromskiego są pisane językiem pełnym poezji, patetycznym, niemal kulturowo. Bohaterowie Żeromskiego są zazwyczaj ludźmi pełnymi wyrzeczeń i to zarówno w powieści, jak i w dramacie. Nie łatwo jest mówić przepięknym językiem Żeromskiego tak, aby nie popaść w deklamację. Od tego patosu w słowie i gestach nie był wolny oddwórca roli Sul-

kowskiego, Władysław Starzecki. Sulkowski Żeromskiego jest mimo młodego wieku człowiekiem skupionym i to musi być wydłutowane przy całym żarze i zapale młodzieńczego bohatera. Na ogół jednak trzeba przyznać, że Starzecki daje sobie radę z tą trudną rolą, mimo że niepotrzebnie gra jej przez cały czas w duchowej postawie „ja bezczestny”. Dobrze wywiązuje się również z roli ks. Agnieszki Piaskowska, posiadająca doskonale warunki zewnętrzne. Wkłada ona nieco zbyt wiele filmowego zacięcia do swej gry, co chwilami niepotrzebnie pusze do braku efekt. Szeroki gest nie zawsze jest wartości dodaną w grze aktorskiej. Dobry jest habita d'Antraigues w wykonaniu reżysera sztuki Mariana Godlewskiego. Najlepiej udaną postacią jest stary ksiądz Modeny, grany z nadzwyczajną starannością przez Brylińskiego, obchodzącego obecnie 35-letni jubileusz sceniczny. Jako drugą rolę, zasługującą na pełne uznanie trzeba wymienić Ventura'a w roli Mariana Nowickiego, która bez wielkiego gestu umiał tonać prawdziwe życie w te postać.

Różniwa sztuki, zwłaszcza ob. scen zbiorowych I-go i II-go aktu dobrze. Jak już zaznaczyłem później Godlewski jako reżyser główny naciska na szeroki gest, traktując po nowoczesnemu iście efekty gry. Odbiło się to miejscami niekorzystnie zwłaszcza u ks. Agnieszki, która chwilami zgrywa się niepotrzebnie, zamiast grać.

Stronę dekoracyjną rozwiązał p. Stanisław Jarecki dobrze, dając piękne wnętrza. Nuży nie może powtarzając się przez wszystkie zmiany jednakowo prawa strona sceny.

Uważam również, że sztuka wytrzymała by pewnie skreślenia, które skróciły by nużąc jej długość.

W sumie należy ocenić wystawienie „Sulkowskiego” przez kpt. Waldena jako pozycję dodatnią, świadczącą o tym, że Teatr Dolnośląski nie próbuje ślizgać się po łatwiznach.